

Sygn. akt IV CSK 747/16

POSTANOWIENIE

Dnia 27 czerwca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jan Górowski

w sprawie z wniosku A. A.
przy uczestnictwie P. Spółki Akcyjnej w K.
o ustanowienie służebności przesyłu,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 27 czerwca 2017 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawczyni
od postanowienia Sądu Okręgowego w B.
z dnia 7 września 2016 r., sygn. akt II Ca (...),

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania
i zasądza od wnioskodawczyni na rzecz uczestniczki
kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem kosztów
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania jeżeli: w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.).

Instytucja przedsądu, jak wynika z orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego, jest zgodna z normami konstytucyjnymi, a także z zaleceniami Rady Europy zezwalającymi na wprowadzenie środków eliminujących dostęp do sądu najwyższego szczebla. Skarga kasacyjna służy od prawomocnego orzeczenia, ma ograniczony zasięg, a jej podstawowym celem jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i twórczy wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa.

Choć skarżąca odwołała się do występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, oraz wskazała na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej to nie występują te przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.).

Istotnym zagadnieniem prawnym w omawianym znaczeniu jest taki problem z zakresu wykładni lub stosowania prawa, który ma znaczenie precedensowe dla rozstrzygania podobnych spraw lub rozwoju jurysprudencji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2005 r., I CZ 183/04, niepublikowane). Powołanie się na istnienie takiego zagadnienia wymaga jego sformułowania oraz przedstawienia argumentacji jurydycznej uzasadniającej tezę o możliwości rozbieżnych ocen prawnych na gruncie przytoczonych przepisów prawa, na tle których ono powstało. Poza tym, skarżący powinien wykazać, że zagadnienie to jest istotne dla rozpoznania lub rozstrzygnięcia sprawy (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 28 listopada 2003 r., II CK 324/03; z dnia 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05; z dnia 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07; z dnia 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, niepublikowane oraz z dnia 26 września 2005 r., II PK 98/05, OCNP 2006, nr 15 – 16, poz. 243).

Skarżąca postawiła pytanie dotyczące wykładni art. 352 w zw. z art. 336, 285 § 2 k.c., 292 i 172 § 2 k.c. Wbrew sugestiom wnioskodawczynie zasygnalizowane

kwestie zostały już wyjaśnione w judykaturze i w tym zakresie została wypracowana jednolita linia orzecnicza (por. uchwały Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2008 r., III CZP 89/08, BSN z 2008 r., nr 10, s. 7, z dnia 22 maja 2013 r., III CZP 18/13, OSNC z 2013 r., nr 12, poz. 139, z dnia 27 czerwca 2013 r., III CZP 31/13, OSNC z 2014 r., nr 2, poz. 11, z dnia 6 czerwca 2014 r., III CZP 107/13, BSN z 2014 r., nr 7 - 8, s. 3, wyroki z dnia 8 września 2006 r., II CSK 112/06, M. Prawn. z 2006 r., nr 19, z dnia 12 grudnia 2008 r., II CSK 389/08, niepubl., postanowienia z dnia 5 czerwca 2009 r., I CSK 392/08, nie publ., z dnia 22 lipca 2010 r., I CSK 606/09, z dnia 14 listopada 2012, II CSK 120/12, z dnia 6 lutego 2013 r., V CSK 129/12, z dnia 14 czerwca 2013 r., V CSK 321/12, z dnia 26 czerwca 2013 r., II CSK 626/12, z dnia 30 października 2013, V CSK 497/12, z dnia 19 lutego 2014 r., V CSK 190/13, z dnia 4 lipca 2014 r., III CSK 551/13 - niepubl.). Z tych względów, w stanie prawnym obowiązującym przed dniem wejścia w życie art. 305¹ k.c. tj. 3 sierpnia 2008 r., na podstawie art. 285 i 292 k.c. stosowanych przez analogię, możliwe było nabycie przez zasiedzenie służebności o treści odpowiadającej służebności przesylu na rzecz przedsiębiorstwa przesyłowego bez potrzeby wskazania i wykazania przez wnioskodawcę danych identyfikujących nieruchomość władnącą.

Zgodnie z art. 352 k.c., kto faktycznie korzysta z cudzej nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści służebności, jest posiadaczem służebności, a do posiadania służebności przepisy o posiadaniu rzeczy stosuje się tylko odpowiednio. Przy ocenie posiadania prowadzącego do zasiedzenia służebności gruntowej chodzi o faktyczne korzystanie z gruntu w takim zakresie i w taki sposób, w jaki czyniłaby to osoba, której przysługuje służebność, zaś władanie w zakresie służebności gruntowej kwalifikuje się, zgodnie z art. 336 k.c., jako posiadanie zależne (porównaj między innymi wyrok Sądu Najwyższego z dnia 31 maja 2006 r. IV CSK 149/05 i postanowienie z dnia 5 czerwca 2009 r. I CSK 392/08, niepubl.).

Trybunał Konstytucyjny zajmował się już przedstawioną w skardze kasacyjnej kwestią i nie zakwestionował żadnego z powołanych w skardze kasacyjnej przepisów (por. postanowienie z dnia 17 lipca 2014 r., P 28/13, (OTK 2014, nr 7, poz. 84). W postanowieniu z dnia 15 grudnia 1999 r., Ts 111 /99. (OTK nr 1, poz. 23) Trybunał Konstytucyjny odmówił nadania dalszego biegu

skardze konstytucyjnej w sprawie zgodności z ustawą zasadniczą art. 172, art. 176 i art. 222 § 1 k.c. i między innymi zauważył, że to iż dany przepis przewiduje utratę czy ograniczenie własności wbrew woli dotychczasowego właściciela, nie oznacza samo przez się, że przewiduje on niezgodne z Konstytucją ograniczenie ochrony, którą objęta jest własność jako prawo konstytucyjne. W wyroku z dnia 28 października 2003 r., P 3/03 (OTK 2003, nr 8, POZ. 82) Trybunał Konstytucyjny trafnie wskazał, że przed upływem terminu zasiedzenia właściciel ma możliwość odzyskania w pełni posiadania swej rzeczy, a zatem utratę przysługującego mu prawa można traktować również, jako skutek braku określonej aktywności ze strony właściciela. Zauważył także, że jeżeli dany przepis przewiduje utratę własności wbrew woli dotychczasowego właściciela, nie oznacza to samo przez się, iż przewiduje on niezgodne z Konstytucją ograniczenie ochrony, którą objęta jest własność jako prawo konstytucyjne (por także postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 3 lutego 2003 r., Ts 148/03, OTK nr 4, poz. 218).

Poza tym, przedstawione zagadnienie jak i zadane Trybunałowi Konstytucyjnemu kolejne pytanie prawne nie mają bezpośredniego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Jak wynika z ustaleń, źródłem uprawnienia uczestnika do korzystania ze spornej linii w omawianym wypadku była decyzja Powiatowej Rady Narodowej w B. z dnia 2 maja 1962 r wydana na podstawie art. 35 ustawy z dnia 12 marca 1958 r o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości (jedn. tekst Dz.U. z 1974 r., Nr 10, poz. 64 ze zm.). Akt ten wyłączył możliwość zarówno zasiedzenia służebności przesyłowej, jak ustanowienia jej w dochodzonym przez wnioskodawczynię trybie (por. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 8 kwietnia 2014 r., III CZP 87/13, OSNC 2014, nr 7 - 8, poz. 68 i z dnia 6 czerwca 2014 r., III CZP 107/13, OSNC 2015, nr 3, poz. 29). W tym stanie rzeczy wniosek o zawieszenie postępowania na podstawie art. 177 § 1 pkt 3¹ k.p.c. był bezpodstawny.

Zaskarżone skargą kasacyjną orzeczenie oczywiście narusza prawo, gdy jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami, albo zostało wydane w wyniku błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa, które jest w sposób pewny i niewątpliwy z góry widoczne dla prawnika, bez potrzeby głębszej analizy jurydycznej (por. postanowienie Sądu

Najwyższego z dnia 8 marca 2003 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100). W skardze nie zostały przytoczone wystarczające argumenty (wywód prawny) świadczące o kwalifikowanym naruszeniu prawa przez Sąd Apelacyjny. Przypomnieć należy, że jeżeli przesłanką wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest stanowisko skarżącego, że jest ona oczywiście uzasadniona, to w uzasadnieniu wniosku powinien on zawrzeć wywód prawny wykazujący takie kardynalne naruszenie prawa (por np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 20 października 2005 r., II CZ 89/2005, OSNC 2006, nr 7 - 8, poz. 135, z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 2004/06, LEX nr 421035, z dnia 24 lutego 2006 r., IV CSK 8/06, LEX nr 201037). Skarga kasacyjna takiego przekonywującego wyvodu nie zawiera. Poza tym, nie można z przesłanką określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. równocześnie podnosić, że w ramach naruszenia tych samych przepisów w sprawie pojawiło się istotne zagadnienie prawne. Jest to błąd logiczny, albowiem, gdy wchodzi w rachubę zagadnienie prawne skarga kasacyjna nie może być oczywiście uzasadniona (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 marca 2008 r., V CSK 550/07, niepublikowane).

Z tych względów, Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).